

RUSYA-UKRAYNA SAVAŞI'NIN POLONYA'NIN SAVUNMA KAPASİTESİNE ETKİSİ: BÜTÇE ARTIŞINDAN SİSTEMATİK MODERNİZASYONA

Cenk ÖZGEN¹

Yavuz Selim YILMAZ²

Öz: Rusya'nın Kırım'ı ilhakı ve ardından başlayan Rusya-Ukrayna Savaşı, Avrupa devletlerinin tehdit algılamalarını değiştirmiş ve savunma alanında uzun yıllardır kıtaya hâkim olan durağan görüntüyü sona erdirmiştir. Ortaya çıkan yeni güvenlik ortamının etkisiyle birçok Avrupa devletinin savunma için ayırdığı kaynakları arttırdığı ve askerî yeteneklerini geliştirme doğrultusunda önemli adımlar attığı görülmektedir. Polonya, bu anlamda öne çıkan devletlerin başında gelmektedir. Tüm Avrupa devletleri içerisinde savunma harcamalarında en fazla artış Polonya'da gerçekleşmiştir. Nitekim Polonya, silahlı kuvvetlerinin imkân ve kabiliyetlerini geliştirmek için geniş kapsamlı bir modernizasyon programını yürütmektedir. Bugün, Polonya, Avrupa'nın en önemli askerî güçlerinden biri olma yolunda ilerlemekte ve artan caydırıcılığına koşut olarak kıtanın savunma mimarisindeki rolünü konsolide etmektedir. Bu çalışmada, Rusya-Ukrayna Savaşı'nın Polonya'nın savunma harcamalarına ve silahlanma girişimlerine etkilerinin incelenmesi amaçlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: *Rusya-Ukrayna Savaşı, Polonya, Savunma Harcamaları, Silahlanma, Modernizasyon.*

Article Category: International Relations

Date of Submission: 27.01.2026

Date of Acceptance: 05.02.2026

DOI: [10.5281/zenodo.18498536](https://doi.org/10.5281/zenodo.18498536)

¹ Doç. Dr., Giresun Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü.
Email: cenk.ozgen@giresun.edu.tr.

ORCID: [0000-0002-8583-6194](https://orcid.org/0000-0002-8583-6194).

² Doktora Öğrencisi, Giresun Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler
Doktora Programı.

Email: yavuzselim.yilmaz@egm.gov.tr.

ORCID: [0009-0009-1506-4086](https://orcid.org/0009-0009-1506-4086).

THE IMPACT OF THE RUSSIA-UKRAINE WAR ON POLAND'S DEFENSE CAPABILITIES: FROM BUDGET INCREASES TO SYSTEMATIC MODERNIZATION

Abstract: Russia's annexation of Crimea and the subsequent Russo-Ukrainian Conflict altered the threat perceptions of European states and ended the stagnant defensive landscape that had dominated the continent for many years. Confronted by a destabilized regional security order, European states are undergoing a substantive defense transformation defined by the strategic escalation of budgetary resources and a comprehensive modernization of their conventional military architectures. Poland is one of the leading countries in this regard. Poland has seen the largest increase in defense spending among all European countries. Indeed, Poland is implementing a comprehensive modernization program to improve the capabilities of its armed forces. Consequently, Poland is undergoing a geopolitical metamorphosis into a pivotal European military power; by aggressively scaling its deterrent posture, Warsaw is fundamentally consolidating its position as a central pillar within the continent's evolving security architecture. This research seeks to evaluate the causal impact of the Russo-Ukrainian conflict on the Republic of Poland's fiscal defense allocations and its strategic military procurement trajectory.

Keywords: *Russia-Ukraine Conflict, Poland, Defense Expenditures, Armament, Modernization,*

Giriş

Soğuk Savaş'ın sona ermesini izleyen ilk yıllarda Batı tarafından yürürlüğe sokulan çeşitli ortaklık projeleri ve genişleme çabaları, Orta ve Doğu Avrupa'da etkisini göstermiştir. Rusya ile de karşılıklı ilişkilerin geliştirildiği bu dönem, Putin'in göreve gelmesiyle birlikte değişikliğe uğramıştır. 1990'ların ortalarında geliştirilen “*Primakov Doktrini*”nin Rus dış politikasında etkisini göstermesi ve Moskova'nın bölgede tekrar başat güç olma isteği doğrultusunda “*Derzhavnost*” temelli yürütülen politikalar, Batılı girişimlerle çatışmaya başlamıştır. Nitekim Rusya, Batılı devletlerin ortaklık projeleri üzerinden Doğu Avrupa'ya yönelik yürüttüğü girişimleri kendi ulusal güvenliği açısından tehdit olarak algılamış ve tepki olarak revizyonist bir politika izlemeye başlamıştır.

Bu bağlamda, Batı, ilk ciddi sınavını Gürcistan üzerinden vermiştir. 2008 yılında yaşanan Rusya-Gürcistan Savaşı, Moskova'nın mevzu bahis ulusal çıkarları olduğunda kuvvet kullanma seçeneğine başvurmaktan kaçınmayacağını göstermesi bakımından önem arz etmektedir. Aynı şekilde, 2014 yılında, Kırım, “*Russkiy Mir*” gibi ağırlıklı olarak yumuşak diplomasi öğelerini içeren Rus dış politika doktrininin uygulanması sonucunda ilhak edilmiştir. Kırım'ın ilhakıyla birlikte, Batı ile Rusya arasındaki ilişkiler tamamen bozulmuştur. Bu gelişmenin etkisiyle, özellikle coğrafi açıdan Rusya'ya yakın konumda bulunan Avrupa devletlerinin güvenlik alanındaki endişeleri artmıştır. 2022 yılında başlayan Rusya-Ukrayna Savaşı ise, bu endişelerin daha da artmasına ve beraberinde tedbir arayışlarının ivme kazanmasına yol açmıştır.

Avrupa devletlerinin savunma harcamaları ve silahlanma girişimleri, Kırım'ın ilhak edilmesini müteakiben artış eğilimine girmiştir. Ancak bu alandaki asıl sıçrama, Rusya-Ukrayna Savaşı'nın başlamasıyla yaşanmıştır. Tarihsel açıdan Rusya ile problemli bir geçmişe sahip olan ve Ukrayna ile komşuluk ilişkisi nedeniyle savaşın yıkıcı etkilerini sınırlarının hemen ötesinde hisseden Polonya, tüm Avrupa devletleri içerisinde savunma harcamalarının en fazla arttığı devlet olarak öne çıkmaktadır. Nitekim artan savunma harcamalarına paralel olarak hayata geçirdiği yeni tedarik ve modernizasyon projeleri ile, Polonya'nın, silahlı kuvvetlerinin caydırıcılığını artırma yönünde önemli mesafe kat ettiğini söylemek mümkündür.

Bu çalışmada, Rusya-Ukrayna Savaşı'nın Polonya'nın savunma harcamalarına ve silahlanma girişimlerine etkilerinin incelenmesi amaçlanmaktadır. Bu kapsamda, çalışmada ilk olarak Rusya-Ukrayna Savaşı'na odaklanılmakta ve askerî-stratejik düzlemde savaşın seyri ortaya konulmaktadır. Ardından ise, Rusya-Ukrayna Savaşı'nın Polonya'nın askerî gücüne

yansımaları mercek altına alınmakta ve bu doğrultuda, sırasıyla; savunma mimarisinin dönüşümü, savunma harcamalarındaki artış eğilimi ve yürütülen modernizasyon programı üzerinde durulmaktadır.

1. Rusya-Ukrayna Savaşı

Ukrayna, coğrafi konumu itibariyle NATO, Avrupa Birliği (AB) ve Rusya'nın çıkarlarının kesiştiği stratejik bir noktada bulunmaktadır. Ukrayna'nın kritik üs ve liman kolaylıklarına yakın oluşu ve enerji geçiş güzergâhlarının tam ortasında yer alması, Rusya için son derece önemli bir ülke olmasını sağlamıştır.³ Avrupa'ya giden doğalgazın yüzde 80'lik kısmının Ukrayna üzerinden geçmesi⁴ ve dahası Hazar havzasındaki doğalgaz ve petrol kaynaklarının taşınmasında Rusya'nın "bypass" edilme durumunun ortaya çıkması, Kiev'in Batı ile Doğu arasındaki mücadelenin ortasında kalmasına yol açmıştır.⁵

Rusya ve Ukrayna arasındaki ilişkiler, tarihsel, sosyolojik ve dinsel faktörler tarafından şekillendirilmiş ve temel odak noktasını güvenlik oluşturmuştur. Kuşkusuz, Orta Çağ dönemine kadar uzanan ikili ilişkilerde muhtelif kırılma noktaları bulunmaktadır. Ancak mevzu bahis yakın dönem olduğunda, Ukrayna'nın Rusya etkisinden sıyrılarak NATO üyeliğine yönelik girişimlerde bulunması kritik bir gelişmedir. Zira Rusya, bunu bölgedeki varlığına ve etki alanına tehdit olarak görmüştür.⁶ Rusya-Ukrayna Savaşı'nın çıkmasında bunun belirleyici faktörlerden biri olduğu mütalaa edilmektedir.

Ukrayna'da 2004 yılında yapılan Cumhurbaşkanlığı seçimlerine Rusya'nın müdahale ettiği iddia edilmiş ve yapılan bir dizi protesto gösterisinin etkisiyle seçim yenilenmiştir. 2004-2005 yıllarında "Turuncu Devrim" olarak adlandırılan bir süreç sonunda, iktidardan hoşnut olmayan kesimlerin sokağa çıkmasıyla Batı ile Rusya'nın Ukrayna üzerinden bir kez daha kozlarını paylaşması durumu ortaya çıkmıştır.⁷ Kasım 2013'te Rusya yanlısı olarak bilinen Devlet Başkanı Viktor Yanukoviç'in AB ile planlanan Ortaklık ve Ticaret Anlaşması'ndan çekileceklerini açıklamasından sonra Kiev Bağımsızlık Meydanı'nda geniş kapsamlı protesto gösterileri başlamıştır. Süreç sonunda, Şubat 2014'te Devlet Başkanı Yanukoviç ülkeden

³ Kübra Tümer (2020), "Soğuk Barış ve Uzay Güvenliği Bağlamında Ukrayna'nın Geleceği", *Havacılık ve Uzay Çalışmaları Dergisi*, 1(1), ss. 48-69.

⁴ Bülent Erdil (2021), "Rusya Federasyonu'nun Kırım'ı işgaline Etki Eden Süreç ve Ukrayna Jeopolitiği", *Karadeniz Araştırmaları*, 18(69), ss. 47-56.

⁵ Maryana Prokop (2023), "Russia-Ukraine Difficult Neighbourly Relations" içinde (editörler: Agnieszka Kasinska Metryka & Karolina Palka-Suchojad), *The Russia-Ukraine War of 2022 Faces of Modern Conflict*, London: Routledge, pp. 6-21. DOI: [10.4324/9781003341994](https://doi.org/10.4324/9781003341994).

⁶ A.g.e.

⁷ Muhammed Koçak (2015), "Bölgesel Çatışmadan Küresel Krize: Doğu Ukrayna", SETA, 10.08.2015, Erişim Tarihi: 01.01.2026, Erişim Adresi: <https://www.setav.org/bolgesel-catismadan-kuresel-krize-dogu-ukrayna>.

ayrılmak zorunda kalmış, yaşananlardan rahatsızlık duyan Rusya, Ukrayna'daki siyasi gelişmelerin kendi menfaatleri açısından tehdit oluşturduğunu ileri sürmüştür.⁸ Kırım, başlayan gösteri ve protestolarla birlikte 27 Şubat 2014'te Rusya tarafından ilhak edilmiştir. Kısa bir süre sonra da, Ukrayna'nın doğusundaki Donbass bölgesinde Rusya tarafından desteklenen ayrılıkçılarla Ukrayna kuvvetleri arasında çatışmalar da başlamıştır.

Rusya, 2021 sonbaharı boyunca Ukrayna sınırındaki askerî varlığını sistematik bir şekilde arttırmaya başlamıştır. Yine Rusya, kendi ulusal güvenlik kaygılarını öne sürerek 17 Aralık'ta Batılı başkentlere, Ukrayna'nın NATO'ya katılmamasını ve İttifakın Doğu Avrupa'daki askerî varlığını azaltılması öngören iki adet antlaşma taslağı önermiş; taleplerinin karşılanmaması halinde ise kuvvet kullanma seçeneğini gündeme alacağını deklare etmiştir. NATO ve ABD bu talepleri kesin bir dille reddederken; AB, Rusya'yı Ukrayna'ya saldırması halinde ağır ekonomik yaptırımlarla karşılaşacağı konusunda uyarmıştır. Karşılıklı açıklamalarla giderek tırmanan tansiyon, 24 Şubat 2022'de Rusya'nın Ukrayna'ya saldırmasıyla geniş çaplı bir silahlı çatışmaya dönüşmüştür.

Savaşın ilk aşamasında, Rus kuvvetleri, 127 taktik tabur muharebe grubu bünyesinde görev yapan yaklaşık 150 bin askerle farklı taarruz mihverleri üzerinden Ukrayna topraklarına girmiştir. Başlangıçtaki hedefin saldırının yaratacağı şok etkisiyle Zelenski hükümetinin devrilmesi olduğu düşünülmektedir.⁹ Ancak bu, gerçekleşmemiştir. 2022 yılı sonuna kadar, Rusya, Donbass bölgesinin önemli bir kısmını işgal etmiş ve Kırım dahil olmak üzere, Ukrayna topraklarının takribi yüzde 15-20'sini kontrol etmeyi başarmıştır.¹⁰ Uzayan çatışma süreci bir süre sonra yıpratma savaşına dönüşmüştür. Hâlihazırda iki ülke arasındaki savaş devam etmektedir. Askerî açıdan savaşın ne kadar daha süreceğini Batılı ülkelerin Ukrayna'ya sağlamakta olduğu lojistik desteğin akıbeti belirleyecektir.

2. Rusya-Ukrayna Savaşı'nın Polonya'nın Savunmasına Yansımaları

2.1. Savunma Mimarisi

1990'lı yılların ilk döneminde Sovyetler Birliği'nin dağılması, eski Doğu Bloku ülkeleri için köklü bir değişim sürecini beraberinde getirmiştir. Bu süreçte, söz konusu devletler; siyasal sistemin tesisi, iktisadi dönüşüm stratejilerinin uygulanması ve savunma sanayisinin yeni

⁸ Nigel Walker (2023), "Conflict in Ukraine: A Timeline (2014 - eve of 2022 invasion)", 22.08.2023, House of Commons Library, Erişim Tarihi: 14.04.2025, Erişim Adresi: <https://researchbriefings.files.parliament.uk/documents/CBP-9476/CBP-9476.pdf>.

⁹ The International Institute for Strategic Studies (2023), *The Military Balance 2023*, London: Routledge.

¹⁰ Jan Joel Andersson & Clara Sophie Cramer (2023), *EUISS yearbook of European security: 2023*, Publications Office of The European Union. DOI: [10.2815/318541](https://doi.org/10.2815/318541).

koşullara göre modernize edilmesi hususlarını stratejik öncelik olarak belirlemişlerdir. Polonya'nın yeniden yapılanma evresindeki dış politika tercihi, Batı ittifakı ile ilişkilerin derinleştirilmesi yönünde tezahür etmiştir. Bu bağlamda, ülkenin savunma ve güvenlik doktrini; (1) NATO entegrasyonu, (2) ABD ile stratejik iş birliği, (3) AB bünyesindeki güvenlik ortaklıkları ve (4) yerli savunma faaliyetlerinden oluşan dörtlü bir sütun sistemi üzerine inşa edilmiştir.¹¹

Bu politika doğrultusunda, Polonya, NATO İstikrar Gücü Programı'na destek vermiş ve Barış İçin Ortaklık Programı'na katılmıştır. Polonya, 1999'da NATO'ya, 2004 yılında ise AB'ye üye olmuştur. İlerleyen dönemde, Polonya, Batı ile olan stratejik entegrasyonunu derinleştirmeyi sürdürerek, 2008 senesinde ABD ile Stratejik Ortaklık Deklarasyonu'na imza atmıştır.¹² Ancak Polonya'nın NATO ve Avrupa Birliği çatısı altına girmesi, Moskova tarafından jeopolitik bir kırılma olarak değerlendirilmiş; bu durum Rusya'nın geleneksel nüfuz alanından bir kopuş ve Ukrayna örneğinde olduğu gibi doğrudan bir güvenlik tehdidi şeklinde yorumlanmıştır.

Rusya'nın artan askerî kapasitesi ve siyasi genişlemeciliğine karşı ihtiyatlı bir yaklaşım sergileyen Polonya, ulusal menfaatlerinin bir gereği olarak Ukrayna'nın güvenliğine stratejik öncelik atfetmiştir. Bu tutumun temelinde, Soğuk Savaş yıllarında Giedroyc ve Mieroszewski gibi düşünürlerce kuramsallaştırılan “*ULB Doktrini*” yer almaktadır. Söz konusu doktrin uyarınca, Varşova; Ukrayna, Litvanya ve Belarus'un bağımsızlıklarını tahkim ederek, Rusya ile arasında stratejik bir tampon bölge oluşturmayı ve bu sayede maruz kaldığı güvenlik risklerini minimize etmeyi hedeflemiştir.¹³ Ukrayna'nın olası bir devlet çöküşü yaşaması, Polonya açısından yaklaşık 1.100 kilometrelik bir sınır hattında doğrudan Rusya ile karşı karşıya gelme riskini barındırmaktadır. Moskova'yı ulusal güvenliğine yönelik birincil ontolojik tehdit olarak kodlayan Varşova'nın Ukrayna'ya yönelik askeri ve lojistik yardımlarda öncü bir rol üstlenmesi, işte bu jeopolitik zorunluluğun bir yansımasıdır.

2010-2012 döneminde kristalleşen ve askeri kabiliyetlerin uzun vadeli projeksiyonlarla arttırılmasını öngören “*Komorowski Doktrini*”, Polonya'nın ulusal güvenlik paradigmasında

¹¹ Tomasz Paszewski (2024), “Poland defense policy and the coming stormy weather”, 01.12.2024, Erişim Tarihi: 19.05.2025, Erişim Adresi: <https://ine.org.pl/en/poland-defense-policy-and-the-coming-stormy-weather/>.

¹² Zdzisław Sliwa (2019), “Poland NATO's East European Frontline Nation”, içinde (editörler: Tom Rostoks & Nora Vanaga), *Deterring Russia in Europe: Defence Strategies for Neighbouring States*, New York: Routledge, ss. 217-235.

¹³ Przemysław Lukasik (2020), “Polish-Ukrainian Relations: Russia and the Geopolitical Changes in the Region”, içinde (editör: C. Christensen), *Analyzing Political Tensions Between Ukraine, Russia, and the EU*, Hershey PA: IGI Global Scientific Publishing, ss. 180-195, DOI:10.4018/978-1-7998-2906-5.ch009.

köklü bir değişim yaratmıştır.¹⁴ Bu doktrin, NATO ile kolektif savunma dayanışmasını korumakla birlikte, İttifak desteğinin gecikmesi veya sekteye uğraması ihtimaline karşı “stratejik kendi kendine yeterlilik” ilkesini merkeze almıştır. Bu doğrultuda, savunma harcamalarının rasyonalize edilmesi ve silahlı kuvvetlerin modernizasyonu için bütçe revizyonları öncelenmiş; Polonya’nın 2013-2022 yılları arasındaki askeri angajmanları da bu kuramsal çerçeve doğrultusunda icra edilmiştir.

2014 yılında Kırım’ın ilhak edilmesi, Polonya’nın 2008’den bu yana yürüttüğü ve Rusya ile normalleşmeyi de içeren çok katmanlı “Doğu Ortaklığı” stratejisini sekteye uğratmıştır. Bu gelişme, NATO ve AB şemsiyesi altında sağlanan göreceli istikrar algısını sarsarak, Varşova’nın savunma paradigmasında radikal bir revizyonu zorunlu kılmıştır. 2014 Galler Zirvesi sonrasında, Rusya’ya yönelik “aktif caydırıcılık” stratejisi Polonya ulusal güvenlik doktrininin merkezine yerleşmiştir. Rusya’nın Donbass bölgesindeki ayrılıkçı hareketlere sağladığı destek, bu tehdit algısını pekiştirmiş ve Moskova’nın, 2032 vizyonuna kadar temel güvenlik tehdidi olarak kodlanmasına yol açmıştır.¹⁵

2016 NATO Varşova Zirvesi, İttifakın doğu kanadına yönelik tehdit algılarına karşı bütünleşik bir mukavemet sergilenmesi noktasında kritik bir eşik teşkil etmiştir. Bu çerçevede; Kuzey, Orta ve Doğu Avrupa coğrafyasında caydırıcılığı tahkim etmek amacıyla “Geliştirilmiş İleri Varlık” (eFP) birimlerinin konuşlandırılması karara bağlanmıştır.¹⁶ Polonya’nın bu dönemde yürürlüğe koyduğu 2017-2032 savunma konsepti, ulusal askeri kabiliyetlerin Rusya Federasyonu’na karşı etkin bir caydırıcılık unsuru olarak mobilize edilmesini stratejik merkezine yerleştirmiştir.

Polonya’nın 2020 tarihli Ulusal Güvenlik Stratejisi, Rusya kaynaklı tehditlere karşı proaktif bir caydırıcılık anlayışını yansıtmaktadır. Strateji; geleneksel savunma unsurlarının ötesine geçerek enformasyon, bilişsel alan, siber güvenlik ve uzay teknolojileri gibi hibrit alanlarda operasyonel kapasite inşasına odaklanmıştır. Caydırıcılık kapasitesinin tahkimi için ise hava sahası kontrolü ve hassas angajman yeteneklerinin kazanılması, doktrinel bir gereklilik olarak vurgulanmıştır. Askeri unsurların ve kritik altyapı tesislerinin muhafazası kapsamında; hava, füze ve İHA savunma sistemlerinin tahkimi stratejik bir gereklilik olarak addedilmiştir. Mevcut demografik kısıtlara bir çözüm olarak, yedek personel sisteminin ve askeri eğitim

¹⁴ Zdzisław Sliwa (2019), “Poland NATO’s East European Frontline Nation”, ss. 217-235.

¹⁵ A.g.e.

¹⁶ North Atlantic Treaty Organization (2016), “Warsaw Summit Communiqué”, 09.07.2016, Erişim Tarihi: 12.08.2025, Erişim Adresi: <https://www.nato.int/en/about-us/official-texts-and-resources/official-texts/2016/07/09/warsaw-summit-communication>.

müfredatının yeniden yapılandırılması öngörülmüştür. Bununla birlikte, otonom sistemler ve robotik teknolojilerin muharebe sahasına entegrasyonu, operasyonel maliyetlerin minimize edilmesi, muharebe etkinliğinin maksimize edilmesi ve personel zayıflığının en aza indirilmesi hedefleri doğrultusunda temel bir öncelik olarak belirlenmiştir.

Strateji belgesinde, yapay zekâ teknolojilerinin askeri hareketlere entegre edilmesi, veri işleme hızının artırılması ve dinamik karar alma mekanizmalarının optimize edilmesi bağlamında temel hedeflerden biri olarak zikredilmiştir. Siber güvenlik ve bilişim teknolojilerinin stratejik ağırlığı artırılırken, siber uzay ve dış uzay mecraları, NATO'nun kolektif savunma ve harekât konseptine dahil edilen operasyonel alanlar olarak tanımlanmıştır. Stratejinin başarıyla hayata geçirilmesinde ise uluslararası koalisyonlar ile sağlanan teknik ve birlikte çalışabilirlik (*interoperability*) kabiliyeti, vazgeçilmez bir unsur olarak mütalaa edilmiştir.¹⁷

Güncel konjonktürde, Polonya, Rusya kaynaklı asimetrik ve konvansiyonel tehditlere karşı doğu sınır hattının muhafazasını öncelikli gündem maddesi haline getirmiştir. Bu bağlamda, Baltık devletlerinin NATO ile olan yegâne kara bağlantısını teşkil eden ve stratejik bir “*darboğaz*” niteliği taşıyan Suwalki Koridoru'nun güvenliği merkezi bir önem kazanmıştır. Söz konusu bölgenin savunma kapasitesini arttırmak amacıyla, 2028 yılında tamamlanması hedeflenen ve geniş kapsamlı bir tahkimat projesi olan “*Doğu Kalkanı*” (*East Shield*) operasyonel hale getirilmiştir.¹⁸

2.2. Savunma Harcamaları

İttifakın doğu kanadı güvenliğinde merkezi bir aktör olan Polonya, coğrafi konumu nedeniyle Ukrayna'daki çatışmanın olası yayılma alanında yer aldığını varsaymaktadır. Bu güvenlik projeksiyonu, savunma bütçesinin tahsisinde birincil itici güç olmuş ve askeri yatırımların hızlanmasını tetiklemiştir. Nihayetinde, Polonya'nın savunma bütçesindeki genişleme, bölgesel güvenlik ortamındaki bozulmaya karşı verilen rasyonel ve stratejik bir yanıt olmuştur.

Polonya'nın savunma finansmanı, Kırım'ın ilhak edildiği 2014 sonrası dönemde stratejik bir artış trendine girmiştir. 2020 yılına gelindiğinde, yeni kabul edilen Ulusal Güvenlik Stratejisi

¹⁷ National Security Bureau (2020), “National Security Strategy of the Republic of Poland”, 12.05.2020, Erişim Tarihi: 19.02.2025, Erişim Adresi: <https://en.bbn.gov.pl/en/about-bbn/publications/publications/769,National-Security-Strategy-of-the-Republic-of-Poland.html>.

¹⁸ The Chancellery of the Prime Minister Republic of Poland (2024), “ShieldEast - an investment in peace and security”, 14.10.2024, Erişim Tarihi: 15.03.2025, Erişim Adresi: <https://www.gov.pl/web/primeminister/shield-east---an-investment-in-peace-and-security>.

ile birlikte bu harcamalar, “göreceli artış” evresinden “belirgin bir yükseliş” fazına evrilmiştir. Bu tarih itibarıyla, savunma yatırımları, bölgesel savaş patlak verene dek süreklilik arz eden bir grafik sergileyerek ülkenin savunma kapasitesini tahkim etme iradesini yansıtmıştır. Normal şartlarda, 2022-2026 dönemi için GSYH’nin yüzde 2,2-yüzde 2,6’sının savunma harcamaları için harcanması planlanmıştır. Ancak savaşın başlamasıyla birlikte bu oran revize edilerek, 2023 yılı için yüzde 3’lük harcama oranı yeni hedef olarak belirlenmiştir. 2022 yılında ihdas edilen Silahlı Kuvvetler Destek Fonu, Polonya’nın savunma finansmanında çarpan etkisi yaratarak 20,3 milyar dolarlık 2023 ana bütçesine yaklaşık 6,3 ile 8,4 milyar dolar arasında ek bir likidite aktarılmasını öngörmüştür. Söz konusu sübvansiyonlar neticesinde, 2023 yılı toplam savunma harcamaları bir önceki yıla oranla yaklaşık yüzde 75’lik radikal bir artış kaydederek 26 milyar dolar eşiğini aşmıştır. Bu mali genişleme ile birlikte, Polonya, savunma harcamalarının GSYH içerisindeki payını yüzde 3,83 seviyesine yükselterek başlangıçta öngörülen stratejik hedeflerin üzerine çıkmıştır.¹⁹ Böylelikle, Polonya, savunma harcamalarının GSYH’ye oranı açısından NATO’da birinci sıraya yükselmiştir.²⁰ Polonya’nın 2024 yılı savunma bütçesi 37,5 milyar dolar mertebesinde olup, bu GSYH’nin yüzde 4,2’sine karşılık gelmektedir.²¹ 2025 yılı için ise, Polonya’nın savunma harcamalarına ayıracağı payın GSYH’nin yüzde 4,7’sine denk geleceği açıklanmıştır.²²

2022 yılında bölgesel çatışmaların patlak vermesiyle birlikte Polonya’nın kişi başı savunma maliyetleri ve savunma harcamalarının genel kamu harcamaları içindeki payı radikal bir ivme kazanmıştır. 2023 mali yılında, kişi başına düşen savunma harcaması bir önceki döneme oranla yaklaşık yüzde 100’lük bir artış sergileyerek 771,5 dolar seviyesine ulaşmıştır. Aynı süreçte, geleneksel olarak yüzde 5 bandında seyreden savunma harcamalarının toplam hükümet harcamaları içindeki oranı, yüzde 8 eşiğini aşarak tarihsel bir zirveye ulaşmıştır.²³

¹⁹ Stockholm International Peace Research Institute (2024), “SIPRI Military Expenditure Database”, Erişim Tarihi: 19.12.2024, Erişim Adresi: <https://www.sipri.org/databases/milex>.

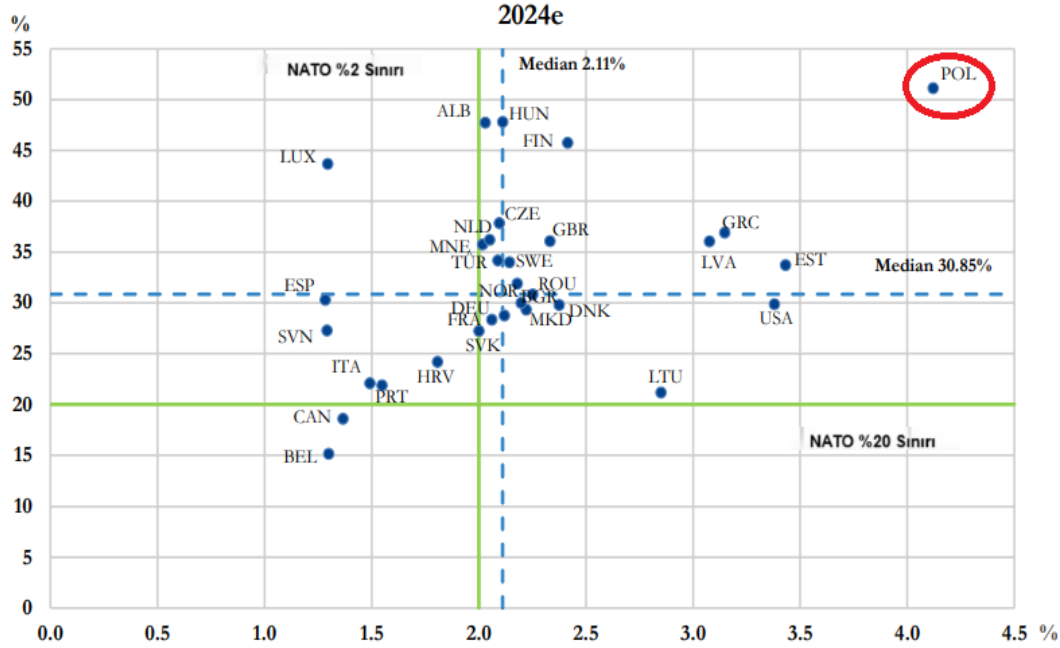
²⁰ The International Institute for Strategic Studies (2023), *The Military Balance 2023*.

²¹ A.g.e.

²² Ministry Of National Defence Republic of Poland (2024), “The war in Ukraine shows the necessary changes in the field of European security”, 09.12.2024, Erişim Tarihi: 14.02.2025, Erişim Adresi: <https://www.gov.pl/web/national-defence/the-war-in-ukraine-shows-the-necessary-changes-in-the-field-of-european-security>.

²³ Stockholm International Peace Research Institute (2024), “SIPRI Military Expenditure Database”.

Şekil 1. 2024 yılı NATO üyesi ülkelerin savunma harcamalarının GSYH içindeki payı ve ekipman tedarikinin toplam savunma bütçesindeki oranı²⁴

2014 yılında gerçekleştirilen NATO Galler Zirvesi'nde, müttefik devletlerin kolektif savunma sorumluluklarını pekiştirmek amacıyla iki temel mali kriter üzerinde mutabakata varılmıştır. Bu kapsamda, üye ülkelerin savunma bütçelerini gayrisafi yurt içi hasıllarının en az yüzde 2'si seviyesine çıkarmaları ve söz konusu kaynağın minimum yüzde 20'sini teknolojik modernizasyon, yeni teçhizat tedariki ile Ar-Ge faaliyetlerine kanalize etmeleri kararlaştırılmıştır. Bir önceki paragrafta da belirtildiği üzere, GSYH'nin yüzde 4'ünü aşan savunma bütçesiyle, Polonya'nın bu kriteri karşıladığı, hatta NATO'da bu alanda ilk sırada yer aldığı anlaşılmaktadır. Diğer yandan, Polonya, savunma bütçesinin yüzde 50'sinden fazlasını yeni ekipman tedarikine ayırmaktadır. Varşova, bu alanda da tüm NATO üyeleri arasında ilk sırada yer almaktadır.²⁵

2.3. Modernizasyon Faaliyetleri

Rusya'nın 2008 yılında Gürcistan ile girdiği savaş, Varşova'nın güvenlik kaygılarını arttırmış ve neticede Baltık devletlerinin yanı sıra Polonya da askerî modernizasyon çalışmalarına hız vermeye başlamıştır.²⁶ Savunma kapasitesinin tahkim edilmesi ve yerli sanayi potansiyelinin konsolide edilmesi amacıyla, 2013 yılında, devlet iştiraki olan Polonya Silahlanma Grubu (PGZ) çatısı altında bir holding yapısı tesis edilmiştir. Bu kurumsal hamleyle eş zamanlı

²⁴ North Atlantic Treaty Organization (2024), "Defence Expenditure of NATO Countries (2014-2024)", Public Diplomacy Division, 12.06.2024, Erişim Tarihi: 08.03.2024, Erişim Adresi: https://www.nato.int/nato_static_fl2014/assets/pdf/2024/6/pdf/240617-def-exp-2024-en.pdf.

²⁵ A.g.e.

²⁶ Zdzisław Sliwa (2019), "Poland NATO's East European Frontline Nation", ss. 217-235.

olarak yürütülen 2013-2022 Teknik Modernizasyon Planı, Rusya'nın 2014 yılında Kırım'ı ilhakı ve Donbass bölgesindeki müdahaleci eylemleri neticesinde değişen tehdit algısına göre yeniden yapılandırılmıştır. Bu doğrultuda, planın kapsamı 2017-2026 yıllarını içine alacak şekilde revize edilerek güncel güvenlik risklerine uyumlu hale getirilmiştir. Polonya'nın ulusal güvenlik mimarisini modernize etme çabalarının bir parçası olarak 2016'da hayata geçirilen Stratejik Savunma Değerlendirme süreci, askeri yeteneklerin envanter ve operasyonel bazda analiz edilmesini sağlamıştır. Bakanlık bünyesinde oluşturulan uzman çalışma grupları; mevcut güvenlik açıklarını kapatmak ve gelecekteki tehdit ortamına uyumlu bir savunma kapasitesi inşa etmek amacıyla analitik bir sorgulama süreci yürütmüştür. Bu girişim, Polonya savunma doktrininin bilimsel veriler ve uzman görüşleri ışığında yeniden tanımlanması noktasında kritik bir işlev görmüştür.²⁷

2017-2026 Teknik Modernizasyon Planı'nın temel taşı olan Silahlı Kuvvetler Geliştirme Programı, Polonya Ordusu'nun hem niceliksel, hem de niteliksel kapasitesini arttırmayı hedefleyen kapsamlı bir reform paketini öngörmüştür. Bu doğrultuda; Bölgesel Savunma Kuvvetleri'nin (WOT) kurumsal inşasının sürdürülmesi, müstakil bir Siber Savunma Kuvvetleri Komutanlığı'nın teşkil edilmesi ve komuta-kontrol (C2) altyapısının dijital modernizasyonu stratejik öncelikler olarak belirlenmiştir. Ayrıca, katmanlı hava savunma sistemleri ile uzun menzilli hassas topçu roketlerinin tedariki yoluyla ateş gücünün artırılması, Kuzey-Doğu Çokuluslu Tümeni'nin tam harekât kabiliyetine ulaştırılması ve mevcut tümen yapılarının lojistik alaylar ile keşif taburlarıyla tahkim edilmesi planın operasyonel sacayaklarını oluşturmuştur.²⁸

2022 yılında Ukrayna'nın geniş çaplı işgaliyle bozulan bölgesel güvenlik mimarisi, Polonya'nın mevcut savunma projeksiyonlarını radikal bir biçimde güncellemesini zorunlu kılmış; bu doğrultuda 2021-2035 yıllarını kapsayan genişletilmiş modernizasyon planı yürürlüğe konulmuştur. Bu yeni perspektif, teknolojik envanterin yenilenmesi amacıyla 131 milyar dolarlık devasa bir bütçe tahsisatını öngörmektedir. Stratejik belgede; operasyonel ihtiyaçların önceliklendirilmesi ve tedarik takvimlerinin optimize edilmesinin yanı sıra, başta PGZ iştirakleri olmak üzere yerli savunma sanayiinin üretim kapasitesinden azami ölçüde

²⁷ Ministry of National Defence Republic of Poland (2017), "The Concept of Defence of the Republic of Poland", 06.01.2018, Erişim Tarihi: 08.03.2025, Erişim Adresi: https://cdn-legacy.defence24.pl/defence24.pl/upload/2018-01-06/p24rrc_KORPWEBBmn.pdf.

²⁸ Ministry of National Defence Republic of Poland (2018), "New Armed Forces Development Program", 28.11.2018, Erişim Tarihi: 21.03.2025, Erişim Adresi: <https://www.gov.pl/web/national-defence/new-armed-forces-development-program>.

istifade edilmesi ve endüstriyel katılımın (*offset*) yerleştirilmesi merkezi bir politika olarak benimsenmiştir.²⁹

2021-2035 Modernizasyon Planı'nın gerektirdiği yüksek maliyetli yatırımları finanse etmek amacıyla, Mayıs 2022'de bütçe dışı bir mekanizma olan Silahlı Kuvvetler Destek Fonu (FWSZ/*Fundusz Wsparcia Sił Zbrojnych*) ihdas edilmiştir. Bu fonun operasyonel ve mali yönetimi için Polonya Millî Savunma Bakanlığı ile Ulusal Kalkınma Bankası (BGK) arasında stratejik bir iş birliği protokolü imzalanmıştır. Bu finansal mimariye paralel olarak, modern harp sahasının dijital gereksinimlerine yanıt vermek üzere siber uzayı müstakil bir harekât alanı olarak tanımlayan Siber Uzay Savunma Kuvvetleri resmen teşkil edilmiştir.

2023 yılı itibarıyla, Polonya, doğu kanadındaki savunma derinliğini artırmak maksadıyla 18. Mekanize Piyade Tümeni'ne ek olarak 1. Lejyon Piyade Tümeni ve 8. Piyade Tümeni'nin teşkilat yapısını tamamlamıştır. Operasyonel kapasite artışına paralel olarak, personel verimliliğini ve motivasyonunu maksimize etmek amacıyla kapsamlı mali iyileştirmeler yürürlüğe konulmuştur. Bu doğrultuda, askeri personel maaşlarında kriz öncesi döneme kıyasla yaklaşık 2,5 katlık radikal bir artış gerçekleştirilmiştir. Ayrıca, 2022 yılında yasalaşan “*Vatan Savunma Yasası*” (*Homeland Defence Act*) çerçevesinde, nitelikli uzman personel ihtiyacını sürdürülebilir kılmak adına 2024 yılından itibaren yaklaşık 30 bin öğrenci, askeri üniversitelerde aktif görev bilinciyle akademik ve mesleki eğitime dahil edilmiştir.³⁰

2021-2035 Teknik Modernizasyon Planı'nın temel önceliklerinden biri, ekipman tedarik zincirinde yerel endüstriyel katılımın maksimize edilmesidir. Mevcut durumda savunma harcamalarının yaklaşık yüzde 70'i dış pazarlara aktarılırken, Polonya hükümeti bu asimetrik tabloyu dengelemek adına siparişlerin yüzde 50'sinin yerli savunma sanayii tarafından karşılanmasını stratejik bir hedef olarak belirlemiştir. Varşova'nın bu projeksiyonu; 2030 yılına kadar savunma ihtiyaçlarının en az yüzde 50'sinin üye devletler içerisinde karşılanmasını hedefleyen Avrupa Savunma Teknolojik ve Endüstriyel Temeli (EDTIB) kriterleri ile tam bir uyum sergilemekte ve Avrupa'nın stratejik özerklik vizyonunu desteklemektedir.³¹ 2025-2039 yıllarını kapsayan ve “*Büyük Yedi*” olarak belirlenen

²⁹ International Trade Administration (2024), “Poland Country Commercial Guide”, 06.01.2024, Erişim Tarihi: 05.02.2025, Erişim Adresi: <https://www.trade.gov/country-commercial-guides/poland-defense-industry#:~:text=To%20increase%20the%20competitiveness%20of,consolidates%20approximately%2050%20Polish%20state.>

³⁰ Ministry of National Defence Republic of Poland (2023), “Polish Army-new units, more troops”, 03.11.2023, Erişim Tarihi: 05.04.2025, Erişim Adresi: [https://www.gov.pl/web/obrona-narodowa/wojsko-polskie--nowe-jednostki-wieksza-liczebnosc.](https://www.gov.pl/web/obrona-narodowa/wojsko-polskie--nowe-jednostki-wieksza-liczebnosc)

³¹ European Commission (2024), “First ever defence industrial strategy and a new defence industry programme to enhance Europe's readiness and security”, 05.03.2024, Erişim Tarihi: 12.02.2025, Erişim Adresi: [https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_24_1321.](https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_24_1321)

geliştirme programıyla, Silahlı Kuvvetler için hava hâkimiyeti ve hassas vuruş yeteneklerinin, drone ve robotik teknolojilerin, yeni nesil askeri eğitim sisteminin, yapay zekânın, yüksek teknoloji uygulamalarının, modernleşmenin ve örgütsel değişikliklerin kazanılması amaçlanmıştır.³²

2022 yılında ihdas edilen Silahlı Kuvvetler Destek Fonu (FWSZ) aracılığıyla, Polonya Millî Savunma Bakanlığı, yalnızca 2024 mali yılında 35,2 milyar avro toplam hacme sahip 130'u aşkın stratejik sözleşme akdetmiştir. Son üç yıllık envanter modernizasyon projeksiyonu incelendiğinde, Varşova'nın üç aşamalı bir tedarik doktrini benimsediği müşahade edilmektedir.³³

- **Kapasite İkamesi ve Acil Tedarik:** Ukrayna'ya yapılan askeri yardımlar neticesinde ortaya çıkan kapasite açıklarını kapatmak amacıyla; demode olan T-72 ve PT-91 platformlarının yerine K2 Black Panther ve M1A1 Abrams ana muharebe tankları (AMT); MiG-29 uçaklarının yerine FA-50 hafif taarruz jetleri; AHS Krab kundağı motorlu obüslerinin (KMO) yerine ise K9 Thunder obüsleri ikame edilerek operasyonel devamlılık hedeflenmiştir.
- **Teknoloji Transferi ve Stratejik Özerklik:** Büyük ölçekli alımlar vasıtasıyla kritik savunma teknolojilerinin yerel ekosisteme transferi amaçlanmış; bu sayede savunma sanayiinde dışa bağımlılığın azaltılarak “stratejik özerklik” kazanılması birincil gaye haline getirilmiştir.
- **Endüstriyel Tahkimat:** Modernizasyon bütçesi, yerli platformların tedarikine kanallanarak millî savunma sanayiinin üretim kapasitesinin ve teknolojik olgunluk seviyesinin artırılması hedeflenmiştir.

Polonya'ya göre, NATO'nun Doğu Avrupa, Baltık ve Karadeniz sahasındaki askerî varlığı sınırlı kalmış; bu bölgelerde oluşabilecek tehditlere karşı NATO'nun ani reaksiyon göstererek mütecaviz kuvvetleri etkisiz hale getireceği varsayımı da çökmeye başlamıştır. Bu tespit doğrultusunda, Polonya, savunma iş birliğini ABD ile geliştirme yolunu tercih etmekte ve en büyük müttefiki olarak Washington'u görmektedir.³⁴ ABRAMS M1A2 SEP v.3 AMT³⁵,

³² Jakup Palowski (2025), “Great Seven. Priorities of the Polish Armed Forces for the Next 15 Years”, *Defence24.com*, 28.02.2025, Erişim Tarihi: 22.04.2025, Erişim Adresi: <https://defence24.com/armed-forces/great-seven-priorities-of-the-polish-armed-forces-for-next-15-years>.

³³ Michal Oleksiejuk (2025), “Sharing the burden: How Poland and Germany are shifting the dial on European defence expenditures”, *dvids*, 14.04.2025, Erişim Tarihi: 15.04.2025, Erişim Adresi: <https://www.dvidshub.net/audio/85771/nato-review-sharing-burden-poland-and-germany-shifting-dial-european-defence-expenditure>.

³⁴ Zdzisław Sliwa (2019), “Poland NATO's East European Frontline Nation”, ss. 217-235.

PATRIOT hava ve füze savunma sistemi³⁶, F-35 Lightning 2 savaş uçağı³⁷, M 142 HIMARS çok namlulu roketatar sistemi (ÇNRS)³⁸, AH-64E Apache Guardian taarruz helikopteri³⁹, JASSM-ER uzun menzilli seyir füzesi⁴⁰ ve Barbara Aerostat keşif/gözetleme sistemi⁴¹, Polonya ile ABD arasında yakın dönemde imzalanan savunma tedarik projeleri kapsamında tedarik edilen çözümler arasındadır.

Polonya'nın savunma kapasitesini artırma yolunda tesis ettiği kritik stratejik iş birliklerinden biri de Güney Kore ile gerçekleştirilen ortaklıktır. Varşova'nın Seul merkezli savunma çözümlerine yönelimi, dönemin Savunma Bakanı Mariusz Błaszczak tarafından üç temel parametre ile gerekçelendirilmiştir: Platformların teknolojik kalitesi, operasyonel teslimat sürati ve Polonya savunma ekosisteminin sürece dahil edilmesi. Bu yaklaşımın somut bir örneği olarak, K239 Chunmoo Çok Namlulu Roketatar Sistemleri'nin (ÇNRS) bir kısmının Polonya'da üretilmesine yönelik akdedilen anlaşmalar, ileri mühimmat ve fırlatma teknolojilerinin kazanımı açısından stratejik bir fırsat olarak nitelendirilmektedir. Gelecek projeksiyonunda, bu sistemlerde kullanılacak füzelerin Polonya menşeli WB Electronics ve Güney Koreli Hanwha Aerospace iştirakiyle kurulan ortak üretim hattından çıkacak olması, modernizasyonun “yerli sanayi katılımı” ilkesiyle olan uyumunu teyit etmektedir.⁴² Chunmoo'ların yerli versiyonu şeklinde nitelendirilebilecek olan Homar-K ÇNRS'leri, FA-50

³⁵ Ministry of National Defence Republic of Poland (2023), “Polish Army -new units, more troops”, 03.11.2023, Erişim Tarihi: 26.05.2025, Erişim Adresi: <https://www.gov.pl/web/obrona-narodowa/wojsko-polskie--nowe-jednostki-wieksza-liczebnosc>.

³⁶ Maciej Szopa (2024), “Polish Wisła Air Defence System Reaches Initial Operational Readiness”, *Defence24.com*, 19.12.2024, Erişim Tarihi: 27.02.2025, Erişim Adresi: <https://defence24.com/armed-forces/polish-wisla-air-defence-system-reaches-initial-operational-readiness>.

³⁷ Jaroslaw Adamowski & Tom Kington (2024), “Poland, Italy are unfazed by F-35 upgrade snags”, *Defense News*, 19.12.2024, Erişim Tarihi: 05.04.2025, Erişim Adresi: <https://www.defensenews.com/global/europe/2024/04/05/poland-italy-are-unfazed-by-f-35-upgrade-snags/#:~:text=%E2%80%9CThe%20new%20fighters%20will%20arrive,six%20units%20per%20year%2C%E2%80%9D%20according>.

³⁸ Jaroslaw Adamowski (2023), “Poland to buy 486 HIMARS launchers from Lockheed Martin”, *Defense News*, 11.09.2023, Erişim Tarihi: 05.04.2025, Erişim Adresi: <https://www.defensenews.com/land/2023/09/11/poland-to-buy-486-himars-launchers-from-lockheed-martin/>.

³⁹ VOA (2024), “Poland signs \$10 billion deal for US Apache attack helicopters”, 13.08.2024, Erişim Tarihi: 07.04.2025, Erişim Adresi: <https://www.voanews.com/a/poland-signs-10-billion-deal-for-us-apache-attack-helicopters/7741045.html>.

⁴⁰ Zuzanna Gwadera (2024), “Poland set to bolster its long-range strike capability”, *IISS*, 13.04.2024, Erişim Tarihi: 14.05.2025, Erişim Adresi: <https://www.iiss.org/online-analysis/missile-dialogue-initiative/2024/04/poland-set-to-bolster-its-long-range-strike-capability/>.

⁴¹ Ministry of National Defence Republic of Poland (2024), “Aerostats Barbara”, 22.05.2024, Erişim Tarihi: 18.05.2025, Erişim Adresi: <https://www.gov.pl/web/obrona-narodowa/aerostaty-barbara>.

⁴² Ministry of National Defence Republic of Poland (2025), “We are increasing the capacity to produce guided missiles in Poland”, 15.04.2025, Erişim Tarihi: 18.05.2025, Erişim Adresi: <https://www.gov.pl/web/obrona-narodowa/zwiekszamy-zdolnosci-do-produkcji-kierowanych-pociskow-rakietowych-w-polsce>.

jet eğitim/hafif taarruz uçakları, K2 AMT'leri ve K9 KMO'leri iki ülke arasında devam eden savunma iş birliği kapsamında tedarik edilen önemli platformlardır.⁴³

Polonya, modernizasyon planı kapsamında başka ülkelerle de iş birliği yapmaktadır. İtalya ile hava savunma harbi muhribi ve AW-149 genel maksat helikopterlerinin tedariği için görüşmeler yapılmıştır.⁴⁴ Polonya, envanterindeki gözetleme ve erken uyarı yeteneklerini niteliksel bir üst seviyeye taşımak amacıyla 2023 yılında İsveç ile stratejik bir tedarik antlaşması imzalamıştır. Yaklaşık 600 milyon İsveç kronu değerindeki bu sözleşme kapsamında, iki adet Saab 340 Havadan Erken İhbar ve Kontrol (HEİK) uçağı satın alınmıştır. Tedarik paketi; yalnızca hava platformlarını değil, aynı zamanda lojistik idame birimlerini ve kapsamlı operasyonel destek hizmetlerini de içermektedir. 2024 yılı itibarıyla teslimatları tamamlanan bu uçakların en belirgin özelliği, sahip oldukları gelişmiş Saab Erieye radar sistemi sayesinde sağladıkları geniş menzilli ve yüksek çözünürlüklü durumsal farkındalık kabiliyetidir.⁴⁵

Saab 340 platformuyla entegre çalışan Erieye sistemi; yer kontrol istasyonları, deniz unsurları ve diğer hava platformları arasında kesintisiz ve gerçek zamanlı bir veri paylaşımı sağlayarak Polonya'nın ağ merkezli harp kabiliyetini pekiştirmektedir. Sistemin NATO'nun komuta-kontrol (C2) mimarisiyle tam uyumluluğu, ittifak içi müşterek harekât yeteneğini en üst seviyeye taşımaktadır. Hava unsurlarına ek olarak, asimetrik ve konvansiyonel tehditlere karşı İsveç menşeli Carl-Gustaf M4 tanksavar sistemleri ve Norveç üretimi NSM (*Naval Strike Missile*) kıyı savunma füzeleriyle envanter çeşitlendirilmiştir. Katmanlı hava savunma şemsiyesini güçlendirmek amacıyla ise Birleşik Krallık teknolojisiyle geliştirilen Sky Sabre ve Narew sistemleri, müttefik hava savunma mimarisine entegre bir şekilde operasyonel hale getirilmiştir.⁴⁶

⁴³ Rafal Muczynski (2025), "K9A1 Thunder in Poland's 15th Giżycko Mechanized Brigade", *Milmag*, 25.03.2025, Erişim Tarihi: 09.06.2025, Erişim Adresi: https://milmag.pl/en/k9a1-thunder-in-polands-15th-gizycko-mechanized-brigade/#google_vignette.

⁴⁴ Ministry of National Defence Republic of Poland (2023), "Polish Army -new units, more troops", 03.11.2023, Erişim Tarihi: 26.05.2025, Erişim Adresi: <https://www.gov.pl/web/obrona-narodowa/wojsko-polskie--nowe-jednostki-wieksza-liczebnosc>.

⁴⁵ Harry McNeil (2023), "Saab delivers first air borne surveillance system to Poland", *Airforce Technology*, 29.09.2023, Erişim Tarihi: 11.02.2025, Erişim Adresi: <https://www.airforce-technology.com/news/saab-delivers-first-airborne-surveillance-system-to-poland/>; SAAB (2023), "Saab receives order for airborne early warning aircraft from Poland", 25.07.2023, Erişim Tarihi: 11.02.2025, Erişim Adresi: <https://www.saab.com/newsroom/press-releases/2023/saab-receives-order-for-airborne-early-warning-aircraft-from-poland>.

⁴⁶ Ministry of National Defence Republic of Poland (2024), "Strengthening strategic cooperation of Poland and Great Britain", 24.07.2024, Erişim Tarihi: 16.03.2025, Erişim Adresi: <https://www.gov.pl/web/national-defence/strengthening-strategic-cooperation-of-poland-and-great-britain>.

Polonya, modernizasyon planı kapsamında yerli savunma sanayii firmalarından da yeni ekipmanlar tedarik etmiştir: Lucznik'ten GROT C16 FB-A2 piyade tüfeği; HSW'den Baobab-K mayın döşeme aracı, 120 mm Rak kundağı motorlu havan, WR-40 Langusta 122 mm ÇNRS ve KRAB 155 mm KMO; WB Electronics'ten Gladius insansız keşif ve saldırı sistemi; BORSUK zırhlı muhabere aracı (ZMA); devriye korveti Slazak; ROSOMAK zırhlı personel taşıyıcıları; PIORUN taşınabilir hava savunma sistemi; VISOR İHA; PGZ Jelcz'ten MS-20 Daglezja-S köprücü aracı, füze unsurları için kamyon; Remontowa Shipbuilding ve PGZ Stocznia Wojenna tarafından inşa edilen MIECZNIK genel maksat fırkateyni; Kormoran Tip 2 mayın gemileri ile muhtelif patlayıcı, topçu ve havan mühimmatları tedarik edilen savunma ekipmanlarından bazılarıdır.⁴⁷

Sonuç

2014 yılında Kırım'ın ilhakı ile tetiklenen bölgesel güvenlik krizi, Polonya'nın ulusal güvenlik paradigmasında köklü bir kırılmaya yol açmış ve Rusya Federasyonu'nu savunma doktrininin merkezindeki “birincil tehdit” konumuna taşımıştır. Bu doğrultuda, Varşova, savunma konseptini Rus yayılmacılığına karşı etkin bir caydırıcılık tesisi üzerine inşa etmiş; Polonya Silahlı Kuvvetleri'nin harbe hazırlık seviyesini ve operasyonel manevra kabiliyetini arttırmayı stratejik bir beka sorunu olarak tanımlamıştır. Bu süreçte kaydedilen sistematik ilerlemeler, 2022 yılında Ukrayna'da başlayan geniş çaplı savaşla birlikte yeni bir evreye evrilmiş; mevcut kriz, savunma bütçesi ve modernizasyon projeksiyonlarında “*çarpan etkisi*” yaratarak askeri dönüşümü radikal bir biçimde hızlandırmıştır.

Ukrayna'daki çatışmanın yarattığı konjonktürde, Polonya, savunma harcamalarının GSYH içindeki payını her yıl sistematik olarak arttırarak, bu göstergede NATO müttefikleri arasında lider konuma yükselmiştir. Makroekonomik düzeydeki bu genişlemeye paralel olarak, kişi başına düşen savunma maliyetleri ve savunma kalemlerinin genel kamu bütçesi içindeki ağırlığı da tarihsel bir zirveye ulaşmıştır. Polonya'nın bütçe disiplinindeki en dikkat çekici özellik ise, savunma kaynaklarının yüzde 50'den fazlasını doğrudan yeni ekipman tedarikine kanallanmasıdır. Bu rasyonalite ile, Polonya, sadece toplam harcamada değil, yatırım yoğunluğu bakımından da tüm NATO üyelerini geride bırakarak birinci sıraya yerleşmiştir.

⁴⁷ Robert Czulda (2024), “Progress in Poland's defence industry”, 04.09.2024, European Security & Defence, Erişim Tarihi: 04.06.2025, Erişim Adresi: <https://euro-sd.com/2024/09/articles/40140/progress-in-polands-defence-industry/>; Ministry of National Defence Republic of Poland (t.y.), “Technical modernization of the Polish Armed Forces” Erişim Tarihi: 26.05.2025, Erişim Adresi: <https://www.gov.pl/web/obrona-narodowa/modernizacja-techniczna-szrp>.

Aslında Polonya Silahlı Kuvvetlerinin teknik modernizasyon faaliyetleri, 2008 yılında gerçekleşen Rusya-Gürcistan Savaşı'ndan itibaren ciddi bir ivmelenme yakalamıştır. Ancak, savaşın başlamasıyla birlikte oluşan jeopolitik durum, mevcut modernizasyon planlarının güncellenmesi gerekliliğini doğurmuştur. Güncellenen modernizasyon planı doğrultusunda tedarik edilen sistemlerin kapsamlı listesine bakıldığında; modern savunma teknolojilerinin transfer edilmesi, milli savunma sanayiini geliştirilmesi ve Ukrayna'ya yapılan yardımlar sebebiyle oluşan yetenek boşluklarının giderilmesi şeklinde üç sacayağı üzerinde yükselen bir yaklaşımın benimsendiği görülmektedir. Modernizasyon planı kapsamında ihtiyaç duyulan finansal kaynağın yaratılabilmesi için Mayıs 2022'de bütçe dışı olarak kurulan Silahlı Kuvvetler Destek Fonu'nun atılan önemli bir adım olduğu değerlendirilmektedir.

Polonya, silahlı kuvvetlerinin modernizasyonu için çoğunlukla ABD ve Güney Kore ile savunma iş birliği içerisinde bulunmuştur. Buna karşın, Avrupa devletleriyle de göreceli olarak iş birliği sağlanmıştır. Polonya'nın modernizasyon sürecinde ana müttefiklerini kıta Avrupası dışında belirlemesi, bölgede oluşabilecek ani tehditlere karşı NATO ve Avrupa devletlerinin zamanında ve yeterli reaksiyon gösteremeyeceği yönünde oluşan kanaatine dayanmaktadır. Ayrıca, tedarik edilen ekipmanların kalitesi, karmaşık olmayan teslimat süreci ve Polonya endüstrisinin üretim sürecine katılım fırsatı, ABD ve Güney Kore ile geliştirilen savunma iş birliğinin diğer nedenleri olarak değerlendirilmektedir.

Polonya'nın savunma iş birliği kapsamında tedarik ettiği silah sistemi ve platformlardan bazılarının ortak girişim şirketi tarafından üretilecek olması, Polonya yerli savunma sanayinin gelişimi için bir fırsat olarak görülmektedir. Ayrıca, son zamanlarda yerli savunma sanayii firmalarından tedarik edilen yeni ekipmanların çeşitliliği ve diğer devletlerden ekipman üretim teknolojisinin transfer edilmesi konusunda kat edilen mesafeler birlikte değerlendirildiğinde, Polonya'nın Komorowski Doktrini'ne dayanan kendi kendine yeterli bir askerî kapasite oluşturma ve idame ettirmesi anlayışının devam ettiğini göstermektedir.

Son olarak, yakın dönemde, Polonya, silahlı kuvvetler modernizasyon planı uyarınca, çok sayıda yeni nesil AMT, hava ve füze savunma sistemi, savaş uçağı, ÇNRA, taarruz helikopteri, uzun menzilli seyir füzesi, keşif ve erken uyarı sistemi, İHA ve KMO tedarik etmiştir. Bazı tedarik projeleri ise halen devam etmektedir. Kazanılan yeni yeteneklerin, Polonya'nın envanterinde bulunan Sovyetler Birliği döneminden kalma modası geçmiş çözümleri değiştirme imkânı yarattığı düşünülmektedir. Bugün geline nokta, Polonya'nın, Avrupa'nın önde gelen askerî güçlerinden biri olma yolunda ilerlediğini söylemek abartılı olmayacaktır. Kuşkusuz savunma kapasitesinin geliştirilmesi, olası mütecaviz eylemler

karşısında Polonya'nın caydırıcılığını arttırmaktadır. Ayrıca, Polonya'nın Avrupa'nın savunma mimarisindeki rolünü de konsolide etmektedir.

KAYNAKÇA

- Adamowski, Jaroslaw (2023), “Poland to buy 486 HIMARS launchers from Lockheed Martin”, *Defense News*, 11.09.2023, Erişim Tarihi: 05.04.2025, Erişim Adresi: <https://www.defensenews.com/land/2023/09/11/poland-to-buy-486-himars-launchers-from-lockheed-martin/>.
- Adamowski, Jaroslaw & Kington, Tom (2024), “Poland, Italy are unfazed by F-35 upgrade snags”, *Defense News*, 19.12.2024, Erişim Tarihi: 05.04.2025, Erişim Adresi: <https://www.defensenews.com/global/europe/2024/04/05/poland-italy-are-unfazed-by-f-35-upgrade-snags/#:~:text=%E2%80%9CThe%20new%20fighters%20will%20arrive,six%20units%20per%20year%2C%E2%80%9D%20according>.
- Andersson, Jan Joel & Cramer, Clara Sophie (2023), *EUISS yearbook of European security: 2023*, Publications Office of The European Union. DOI: [10.2815/318541](https://doi.org/10.2815/318541).
- Czulda, Robert (2024), “Progress in Poland’s defence industry”, 04.09.2024, European Security & Defence, Erişim Tarihi: 04.06.2025, Erişim Adresi: <https://euro-sd.com/2024/09/articles/40140/progress-in-polands-defence-industry>.
- Erdil, Bülent (2021), “Rusya Federasyonu'nun Kırım'ı işgaline Etki Eden Süreç ve Ukrayna Jeopolitiği”, *Karadeniz Araştırmaları*, 18(69), ss. 47-56.
- European Commission (2024), “First ever defence industrial strategy and a new defence industry programme to enhance Europe’s readiness and security”, 05.03.2024, Erişim Tarihi: 12.02.2025, Erişim Adresi: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_24_1321.
- Gwadera, Zuzanna (2024), “Poland set to bolster its long-range strike capability”, IISS, 13.04.2024, Erişim Tarihi: 14.05.2025, Erişim Adresi: <https://www.iiss.org/online-analysis/missile-dialogue-initiative/2024/04/poland-set-to-bolster-its-long-range-strike-capability/>.
- International Trade Administration (2024), “Poland Country Commercial Guide”, 06.01.2024, Erişim Tarihi: 05.02.2025, Erişim Adresi: <https://www.trade.gov/country-commercial-guides/poland-defense-industry#:~:text=To%20increase%20the%20competitiveness%20of,consolidates%20approximately%2050%20Polish%20state>.

- Koçak, Muhammed (2015), “*Bölgesel Çatışmadan Küresel Krize: Doğu Ukrayna*”, SETA, 10.08.2015, Erişim Tarihi: 01.01.2026, Erişim Adresi: <https://www.setav.org/bolgesel-catismadan-kuresel-krize-dogu-ukrayna>.
- Lukasik, Przemyslaw (2020), “Polish-Ukrainian Relations: Russia and the Geopolitical Changes in the Region”, içinde (editör: C. Christensen), *Analyzing Political Tensions Between Ukraine, Russia, and the EU*, Hershey PA: IGI Global Scientific Publishing, ss. 180-195, DOI: [10.4018/978-1-7998-2906-5.ch009](https://doi.org/10.4018/978-1-7998-2906-5.ch009).
- McNeil, Harry (2023), “Saab delivers first air borne surveillance system to Poland”, *Airforce Technology*, 29.09.2023, Erişim Tarihi: 11.02.2025, Erişim Adresi: <https://www.airforce-technology.com/news/saab-delivers-first-airborne-surveillance-system-to-poland/>.
- Ministry of National Defence Republic of Poland (2017), “The Concept of Defence of the Republic of Poland”, 06.01.2018, Erişim Tarihi: 08.03.2025, Erişim Adresi: https://cdn-legacy.defence24.pl/defence24.pl/upload/2018-01-06/p24rrc_KORPWEBBmn.pdf.
- Ministry of National Defence Republic of Poland (2018), “New Armed Forces Development Program”, 28.11.2018, Erişim Tarihi: 21.03.2025, Erişim Adresi: <https://www.gov.pl/web/national-defence/new-armed-forces-development-program>.
- Ministry of National Defence Republic of Poland (2023), “Polish Army-new units, more troops”, 03.11.2023, Erişim Tarihi: 05.04.2025, Erişim Adresi: <https://www.gov.pl/web/obrona-narodowa/wojsko-polskie--nowe-jednostki-wieksza-liczebosc>.
- Ministry of National Defence Republic of Poland (2024), “Aerostats Barbara”, 22.05.2024, Erişim Tarihi: 18.05.2025, Erişim Adresi: <https://www.gov.pl/web/obrona-narodowa/aerostaty-barbara>.
- Ministry of National Defence Republic of Poland (2024), “Strengthening strategic cooperation of Poland and Great Britain”, 24.07.2024, Erişim Tarihi: 16.03.2025, Erişim Adresi: <https://www.gov.pl/web/national-defence/strengthening-strategic-cooperation-of-poland-and-great-britain>.
- Ministry of National Defence Republic of Poland (2024), “The war in Ukraine shows the necessary changes in the field of European security”, 09.12.2024, Erişim Tarihi: 14.02.2025, Erişim Adresi: <https://www.gov.pl/web/national-defence/the-war-in-ukraine-shows-the-necessary-changes-in-the-field-of-european-security>.

- Ministry of National Defence Republic of Poland (2025), “We are increasing the capacity to produce guided missiles in Poland”, 15.04.2025, Erişim Tarihi: 18.05.2025, Erişim Adresi: <https://www.gov.pl/web/obrona-narodowa/zwiekszamy-zdolnosci-do-produkcji-kierowanych-pociskow-rakietowych-w-polsce>.
- Ministry of National Defence Republic of Poland (t.y.), “Technical modernization of the Polish Armed Forces” Erişim Tarihi: 26.05.2025, Erişim Adresi: <https://www.gov.pl/web/obrona-narodowa/modernizacja-techniczna-szrp>.
- Muczynski, Rafal (2025), “K9A1 Thunder in Poland’s 15th Giżycko Mechanized Brigade”, *Milmag*, 25.03.2025, Erişim Tarihi: 09.06.2025, Erişim Adresi: https://milmag.pl/en/k9a1-thunder-in-polands-15th-gizycko-mechanized-brigade/#google_vignette.
- National Security Bureau (2020), “National Security Strategy of the Republic of Poland”, 12.05.2020, Erişim Tarihi: 19.02.2025, Erişim Adresi: <https://en.bbn.gov.pl/en/about-bbn/publications/publications/769,National-Security-Strategy-of-the-Republic-of-Poland.html>.
- North Atlantic Treaty Organization (2016), “Warsaw Summit Communiqué”, 09.07.2016, Erişim Tarihi: 12.08.2025, Erişim Adresi: <https://www.nato.int/en/about-us/official-texts-and-resources/official-texts/2016/07/09/warsaw-summit-communicue>.
- North Atlantic Treaty Organization (2024), “Defence Expenditure of NATO Countries (2014-2024)”, Public Diplomacy Division, 12.06.2024, Erişim Tarihi: 08.03.2024, Erişim Adresi: https://www.nato.int/nato_static_fl2014/assets/pdf/2024/6/pdf/240617-def-exp-2024-en.pdf.
- Oleksiejuk, Michal (2025), “Sharing the burden: How Poland and Germany are shifting the dial on European defence expenditures”, *dvids*, 14.04.2025, Erişim Tarihi: 15.04.2025, Erişim Adresi: <https://www.dvidshub.net/audio/85771/nato-review-sharing-burden-poland-and-germany-shifting-dial-european-defence-expenditure>.
- Palowski, Jakup (2025), “Great Seven. Priorities of the Polish Armed Forces for the Next 15 Years”, *Defence24.com*, 28.02.2025, Erişim Tarihi: 22.04.2025, Erişim Adresi: <https://defence24.com/armed-forces/great-seven-priorities-of-the-polish-armed-forces-for-next-15-years>.

- Paszewski, Tomasz (2024), “Poland defense policy and the coming stormy weather”, 01.12.2024, Erişim Tarihi: 19.05.2025, Erişim Adresi: <https://ine.org.pl/en/poland-defense-policy-and-the-coming-stormy-weather/>.
- Prokop, Maryana (2023), “Russia-Ukraine Difficult Neighbourly Relations”, içinde (editörler: Agnieszka Kasinska Metryka & Karolina Palka-Suchojad), *The Russia-Ukraine War of 2022 Faces of Modern Conflict*, London: Routledge, pp. 6-21. DOI: [10.4324/9781003341994](https://doi.org/10.4324/9781003341994).
- SAAB (2023), “Saab receives order for airborne early warning aircraft from Poland”, 25.07.2023, Erişim Tarihi: 11.02.2025, Erişim Adresi: <https://www.saab.com/newsroom/press-releases/2023/saab-receives-order-for-airborne-early-warning-aircraft-from-poland>.
- Sliwa, Zdzislaw (2019), “Poland NATO’s East European Frontline Nation”, içinde (editörler: Tom Rostoks & Nora Vanaga), *Deterring Russia in Europe: Defence Strategies for Neighbouring States*, New York: Routledge, ss. 217-235.
- Stockholm International Peace Research Institute (2024), “SIPRI Military Expenditure Database”, Erişim Tarihi: 19.12.2024, Erişim Adresi: <https://www.sipri.org/databases/milex>.
- Szopa, Maciej (2024), “Polish Wisła Air Defence System Reaches Initial Operational Readiness”, *Defence24.com*, 19.12.2024, Erişim Tarihi: 27.02.2025, Erişim Adresi: <https://defence24.com/armed-forces/polish-wisla-air-defence-system-reaches-initial-operational-readiness>.
- The Chancellery of the Prime Minister Republic of Poland (2024), “ShieldEast - an investment in peace and security”, 14.10.2024, Erişim Tarihi: 15.03.2025, Erişim Adresi: <https://www.gov.pl/web/primeminister/shield-east---an-investment-in-peace-and-security>.
- The International Institute for Strategic Studies (2023), *The Military Balance 2023*, London: Routledge.
- Tümer, Kübra (2020), “Soğuk Barış ve Uzak Güvenliği Bağlamında Ukrayna’nın Geleceği”, *Havacılık ve Uzak Çalışmaları Dergisi*, 1(1), ss. 48-69.
- VOA (2024), “Poland signs \$10 billion deal for US Apache attack helicopters”, 13.08.2024, Erişim Tarihi: 07.04.2025, Erişim Adresi: <https://www.voanews.com/a/poland-signs-10-billion-deal-for-us-apache-attack-helicopters/7741045.html>.

- Walker, Nigel (2023), “Conflict in Ukraine: A Timeline (2014 - eve of 2022 invasion)”, 22.08.2023, House of Commons Library, Erişim Tarihi: 14.04.2025, Erişim Adresi: <https://researchbriefings.files.parliament.uk/documents/CBP-9476/CBP-9476.pdf>.